

7 Subjektivně vnímaná vlastní zdatnost učitelů a jejich spokojenost v zaměstnání

7.1 Hlavní zjištění

- › Učitelé v ČR hodnotí celkově svou zdatnost oproti učitelům v ostatních zemích (kromě Japonska) jako nižší. To platí zejména pro pocit, že zvládají různé činnosti vážící se k motivaci a aktivnímu zapojování žáků do výuky a že dokážou při výuce využívat alternativní vyučovací metody.
- › Přes výše uvedené však učitelé v ČR v naprosté většině uvedli, že jsou se svým výkonem v dané škole spokojeni (95 %), čímž se prakticky neliší od mezinárodního průměru (93 %). Na rozdíl od toho v Japonsku je se svým výkonem v dané škole spokojena jen polovina učitelů.
- › Většina učitelů v zemích zapojených do šetření TALIS 2013 si nemyslí, že by si společnost povolání učitele vážila (v průměru 69 %), přičemž v ČR jsou učitelé v tomto ohledu ještě skeptičtější (88 %). Mezi jednotlivými zeměmi však byly zaznamenány značné rozdíly.
- › Co se spokojenosti s povoláním učitele týče, v ČR i v mezinárodním průměru učitelé v naprosté většině uváděli, že nelitují svého rozhodnutí stát se učitelem (více než 90 %). Téměř třetina učitelů v ČR i v mezinárodním průměru si však říká, jestli by nebylo lepší, kdyby si bývali zvolili jiné povolání. Zároveň jen zhruba tři čtvrtiny uvedly, že kdyby si měly znovu vybrat, zvolily by si opět práci učitele.
- › O tom, že výhody učitelského povolání jednoznačně převažují nad jeho nevýhodami, je v ČR ze všech zemí přesvědčen nejnižší podíl učitelů (53 %).
- › S vyšší subjektivně vnímanou vlastní zdatností učitelů ve všech zemích do jisté míry souvisí vyšší spokojenost v zaměstnání, a naopak.
- › Spokojenost učitelů v zaměstnání souvisí ve všech zemích výrazně s příležitostmi, které mají zaměstnanci školy k tomu, aby rozhodovali o školních záležitostech. Ve 20 zemích (včetně ČR) souvisejí tyto příležitosti také se subjektivně vnímanou vlastní zdatností učitelů, přestože již v o poznání menší intenzitě.
- › S vyšší subjektivně vnímanou vlastní zdatností učitelů a jejich spokojeností v zaměstnání souvisí též ve všech či většině zemí (včetně ČR) vyšší míra konstruktivistického postoje, lepší vztahy učitelů se žáky a intenzivnější spolupráce mezi učiteli.
- › V ČR byla zaznamenána silná pozitivní souvislost mezi spokojeností učitelů v zaměstnání a názorem, že zpětná vazba má vliv na to, jak učitelé vyučují, a naopak není prováděna pouze za účelem splnit administrativní požadavky. Tento vztah se přitom do jisté míry projevil téměř ve všech zemích zapojených do šetření.
- › V šetření byly v řadě zemí (včetně ČR) zjištěny též souvislosti mezi spokojeností učitelů v zaměstnání, resp. mezi jejich hodnocením vlastní zdatnosti a složením žáků ve třídě (příp. ve škole na úrovni ISCED 2), jakož i podílem času vyučovací hodiny věnovaného udržování kázně.